

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران
مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران
معاونت پژوهش

عنوان

بررسی فقهی انجام تکلیف شرعی در بلوغ زودرس

استاد راهنما

حجت الاسلام هادی بصیری

نگارنده

لیلا واله سلیماندارابی

سال تدوین

۱۴۰۳

الحمد لله
الرحمن الرحيم

تحمیدیه

الهی، به نام تو زبان ها گویا شده، به نام تو جان ها شیدا شده، بیگانه آشنا شده، زشت ها زیبا شده،
راه پیدا شده...

تقدیم به:

حال این برگ سبزی است تحفه درویش تقدیم به؛
مرزداران اندیشه های دینی
بیدارگران قبیله اهل قبله و شهیدان راه فضیلت.

تقدیر و تشکر:

صمیمانه ترین قدردانی و سپاس خویش را به اساتید ارجمندم تقدیم می کنم که چراغ راهم شدند و از مرتبه های علم و دانش ایشان بهره مند شدم.

از استاد ارجمندم جناب آقای دکتر هادی بصیری به عنوان استاد راهنما در طول نگارش این پایان نامه یاری ام کردند صمیمانه تشکر می نمایم.

- ۸۱- صالح مازندرانی، محمد هادی بن محمد، **شرح خروج الکافی**، ج ۲، قم، دار الحديث للطباعة، ۱۴۲۹ ق
- ۸۲- صبوراً رودباری، احمد، **بلوغ و نقش بلوغ در تکامل انسان ها**، ج ۶، تهران، هدی، ۱۳۶۸ ش
- ۸۳- _____، **بلوغ و سلامت نوجوان**، چاپ دوم، ۱۳۶۶
- ۸۴- طباطبای یزدی، سید محمد کاظم، **عروه الوثقی**، ج ۱، مساله ۱
- ۸۵- طباطبایی بروجردی، حسین، **منابع فقه شیعه**، ج ۲۲، تهران، انتشارات فرهنگ سبز، ۱۴۲۸ ق
- ۸۶- طباطبایی، سید علی، **ریاض المسائل**، ج ۱، بی جا، نشر سنگی، ۱۳۹۸ ق
- ۸۷- طباطبایی، سید محمد حسین، **المیزان فی تفسیر القرآن**، مترجم سید محمد باقر موسوی همدانی، ج ۲ و ۷، چاپ چهارم، انتشارات محمدی، ۱۳۷۴ ش
- ۸۸- _____، **المیزان**، ج ۴۵، دارلکتب الاسلامیه، ۱۴۲۸ ق
- ۸۹- _____، **تعالیم اسلام**، قم، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۸۷ ش
- ۹۰- طبرسی، ابو علی فضل بن حسن، **مجمع البیان**، چاپ هشتم، انتشارات ناصر و خسر، ۱۳۸۴
- ۹۱- _____، **مجمع البیان فی تفسیرقرآن**، تحقیق لجنه من اطفاء و المحققین و الاخصائیین، بیروت، موسسه الاغمی للمطبوعات، ۱۴۱۵
- ۹۲- _____، **مکارم الأخلاق**، چاپ ششم، بی جا، انتشارات شریف، ۱۳۹۲ ق
- ۹۳- _____، **مجمع البیان فی تفسیرالقران**، ج ۱، بیروت، موسسه الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۱۵
- ۹۴- _____، **مجمع البیان**، مترجم دکتر احمد بهشتی، ج ۱، تهران، انتشارات فراهانی، ۱۳۵۱
- ۹۵- _____، **مجمع البیان فی تفسیرالقران**، ج ۷، بیروت، موسسه الأعلمی للمطبوعات، ۱۴۱۵ ق
- ۹۶- طریحی، فخر الدین، **مجمع البحرين**، ج ۶، مشهد، نشر مرتضوی، ۱۳۷۵ ش
- ۹۷- _____، **مجمع البحرين**، ج سوم، چاپ سوم، تهران، مرتضوی، ج ۳، ۱۴۱۶ ق
- ۹۸- طوسی، محمد بن حسن، **تمهید الأصول**، عبد المحسنی مشکوه الدینی تهران، ۱۳۶۳ ش
- ۹۹- _____، **المسبوط فقه الامامیه**، کتاب الحجر، ج ۲، ج ۳۱، تهران، محمدیه، بی تا
- ۱۰۰- _____، **تهذیب الاحکام**، ج ۲، دار التعارف للمطبوعات
- ۱۰۱- _____، **التبیان فی تفسیر القرآن** (احمد حبیب قصیر العاملی)؛ ج ۲، بی جا، داراحیاء التراث العربی، بی تا
- ۱۰۲- علامه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر، **تذکرالفقه**، کتاب الحجر، ج ۲، مکتب المرتضویه، بی تا
- ۱۰۳- _____، **تذکره الفقهاء**، چاپ اول، ج ۱۷، قم، موسسه ال البيت (علیه السلام)، ۱۴۱۴ ق
- ۱۰۴- _____، **تذکره الفقهاء**، قم، موسسه آل بیت، ۱۴۱۴ ق، ص ۳۷، بروجردی، نهایه الاصول، ج ۲، قم، نشر تفکر، ۱۴۱۵ ق
- ۱۰۵- _____، **سلسله الینابیع الفقهیه**، ج ۱

- ۱۰۶- _____، **كشف المراد فى شرح تجديد الاعتقاد**؛ ج ۱، قم، نشر موسسه الاسلامى، ۱۴۰۷ ق
- ۱۰۷- _____، مترجم ابوالحسن شعرانى، **تبصره المتعلمين فى احكام الدين**، ج ۲۹، تهران، كتابفروشى اسلاميه
- ۱۰۸- علامه طباطبايى، **تفسير الميزان**، مترجم محمد باقر موسى همدانى، ج ۱ و ۲، قم، انتشارات اسلامى، ۱۳۸۳
- ۱۰۹- علم الهدى، سيد مرتضى، **الذخيره فى علم الكلام**، قم، موسسه نشر الاسلامى، ۱۴۱۱ ق
- ۱۱۰- _____، **جمل العلم والعمل**، چاپ دوم، ج ۶، تهران، دار الأسوء للطباعه و النشر، ۱۴۱۹
- ۱۱۱- عميد زنجانى، عباسعلى؛ **فقه سياسى**، ج ۳، تهران، اميركبير، ۱۳۷۷ ش
- ۱۱۲- عميد، حسن، **فرهنگ فارسى عميد**، چاپ اول، تهران، ناشر راه رشد، ۱۳۸۹
- ۱۱۳- غلامپور، مهرزاد، **بلوغ زودرس در دختران و پسران**، تهران، ۱۳۹۷
- ۱۱۴- فاضل لنكرانى، محمد جواد، **قاعده لائحج**، قم، انتشارات مركزى فقهى ائمه اطهار، ۱۳۸۵ ش
- ۱۱۵- فخر رازى، محمد بن عمر، **تفسير كبير**، ج ۷، قاهره، دار احياء التراث، بى تا
- ۱۱۶- فخرالمحققين، محمد بن حسن، **ايضاح الفوائد**، ج ۱
- ۱۱۷- فقيهى، على نقى، **تريبت جنسى: اصول مبانى و روش ها از منظر قرآن و حديث**، قم، موسسه علم فرهنگى دارالحديث، ۱۳۹۱
- ۱۱۸- فلاح زاده، محمد حسين، **درسنامه فقه**، ج ۲، چاپ هشتم، قم، نشر دانش حوزه، ۱۳۹۰
- ۱۱۹- فياض لاهيجى، عبدالرزاق، **گوهر مراد**، تهران، وزرات فرهنگ و ارشاد اسلامى، تهران، ۱۳۷۲
- ۱۲۰- _____، **گوهر مراد**، تهران، نشرسايه، ۱۳۸۳
- ۱۲۱- فيض كاشانى، محمد بن مرتضى، **الصفافى فى تفسير القرآن**، ج ۱، تهران، ۱۳۱۶ ش
- ۱۲۲- فيض كاشانى، محمد محسن، **مفاتيح الشرايط**، تحقيق سيد محمد رجاى، قم، مجمع الذخاير الاسلاميه، ۱۴۰۱
- ۱۲۳- فيومى، احمد، **المصباح المنبر فى غريب الشر حالكبير**، ۲ جلد، قم دار الفكر، بى تا
- ۱۲۴- قاضى ابن براج، **المهذب**، قم انتشارات جامعه مدرسين قم، ص ۱۱۹
- ۱۲۵- قرائتى، محسن، **تفسير نور**، ج ۱، چاپ يازدهم، تهران، مركز فرهنگى درس هاى از قرآن، ۱۳۸۳
- ۱۲۶- قرتجيه، نجيب، **موسوعه العربيه**، ج ۱، بيروت، ۱۹۵۵ م
- ۱۲۷- قرشى، على اكبر، **قاموس قرآن**، تهران، دارالكتب الاسلاميه، ۱۳۷۱
- ۱۲۸- قزوينى، ابراهيم، **ضوابط الاصول**
- ۱۲۹- قمى سبزوارى، على بن محمد، **جامع الخلاف و الوفاق بين الاماميه**، تحقيق: حسين حسنى بيرجندى، قم، انتشارات زمينه سازان ظهور امام عصر(ع)، ۱۳۶۶
- ۱۳۰- كامرانى، كاميار، **طب كودكان نلسون**، تهران، ناشر: ارتين طب، ۱۴۰۲
- ۱۳۱- كلينى، محمد بن يعقوب، **اصول كافى**، ج ۱ و ۲ و ۵، قم، نشر دار الحديث، ۳۲۹ ق
- ۱۳۲- لنكرانى، محمد، **تفصيل الشريعه**، ج ۱، قم، نشر مركز فقهى ائمه اطهار، ۱۳۸۶ ش

- ۱۳۳- لنگرودی، محمد جعفر، مسبوط در ترمینولوژی حقوق، چاپ چهارم، تهران، انتشارات گنج دانش، ۱۳۸۸
- ۱۳۴- مبلغی، احمد، قواعد فقهی نبوی، فصلنامه فقه اهل بیت (ع)، ۳۹-۴۰، ۱۳۸۱ش
- ۱۳۵- المتقی الهندی، علی بن حسام الدین، کنزالاعمال فی سنن القولو الافعال، بیروت، مکتبه التراث الاسلامیه، ۱۳۹۷
- ۱۳۶- مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، ج ۸۲، انتشارات اسلامی، ۱۳۷۰ش
- ۱۳۷- _____، بحارالانوار، ج ۱، چاپ دوم، بیروت، مؤسسه وفا، ۱۴۰۳ق
- ۱۳۸- _____، بحارالانوار، ج ۷، نشر دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۱۵ق
- ۱۳۹- محقق حلی، جعفر بن حسن، المسلك فی اصول الدین و الرساله الماتعیه؛ مشهد، نشر پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۴۱۴ ق
- ۱۴۰- _____، شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، ج ۱، نجف، مطبعه الادیب، ۱۳۸۹
- ۱۴۱- محمدبن مکرم، جمال الدین، ابن منظور، لسان العرب ج ۱، بیروت، ۵۱۳ق
- ۱۴۲- محمدیان، محمود، بلوغ تولد، بی نا، چاپ ۱۴، بی جا، ۱۳۷۶
- ۱۴۳- مراغی، احمد مصطفی، تفسیر مراغی، ج ۱، بیروت، نشر دار فکر، ۱۳۶۵ ش
- ۱۴۴- _____، تفسیر مراغی، ج ۹، مصر، انتشارات البابی الحلبی، ۱۳۸۹ق
- ۱۴۵- مشکینی، علی، مصلحات الفقه، تحقیق: حمید احمد جلفایی، قم، مؤسسه علمی و فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۹۲
- ۱۴۶- مصطفوی، حسن، التحقیق فی القرآن الکریم، ج ۱، تهران، نشر آثار علامه مصطفوی، ۱۳۸۵
- ۱۴۷- مطهری، مرتضی، مقدمه جهان دینی اسلام، تهران، صدرا، ۱۳۷۲
- ۱۴۸- معطوف، لوئیس، المنجد، ج ۲، چاپ ۱۰، بیروت، نشر نوید اسلام، ۱۳۹۹
- ۱۴۹- _____، المنجد، چاپ ۳۷، بیروت، انتشارات ذوی القربی، ۱۳۸۰
- ۱۵۰- معین، محمد، فرهنگ معین، ج ۱، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۸۶
- ۱۵۱- مفید، محمد بن محمد، المقنعه، قم، مؤسسه النشر الاسلامیه، ۱۴۱۰
- ۱۵۲- مکارم شیرازی، ناصر، دائرة المعارف فقه مقارن، چاپ اول، ج ۱، قم، انتشارات مدرسه الامام علی بن ابی طالب (علیه السلام) ۱۴۲۷ق
- ۱۵۳- _____، القواعد الفقهیه، جلد اول، چاپ سوم، قم، مدرسه امام امیرالمومنین (ع)
- ۱۵۴- _____، انوار الاصول، ج ۲، قم، مدرسه الامام امیرالمومنین
- ۱۵۵- _____، تفسیرنمونه، ج ۱، ج ۳، قم، دارالقرآن الکریم و دفتر مطالعات تاریخ و معارف اسلامی، ۱۳۷۳ش
- ۱۵۶- _____، ج ۱۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۶ش
- ۱۵۷- _____، رساله توضیح مسائل، چاپ بیستم و نهم، تهران، فکر برتر، ۱۳۷۸
- ۱۵۸- موحدی لنگرانی، محمد فاضل، احکام جوانان، قم، انتشارات امیر قلم، ۱۴۲۷ ه.ق
- ۱۵۹- موسوعه، سمیع دغیم، علم الکلام الاسلامی، ج ۱ بیروت، مکتبه لبنان ناشرون، ۱۹۹۸
- ۱۶۰- موسوی بجنوردی، محمد، قواعد فقهیه، ج ۱، تهران، نشر عروج
- ۱۶۱- موسوی تهرانی، مجمع الفوائد، ناشر، طب، ۱۲۱۴ق

- ۱۶۲- موسوی خمینی، روح الله، تحریر الوسیله، قم، موسسه تنظیم و نشر امام خمینی، ۱۳۸۷
- ۱۶۳- _____، موسوعه الامام الخمينی، ج ۲۲، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۹۹
- ۱۶۴- _____، تهذیب الاصول، ج ۳، قم، نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۵ق
- ۱۶۵- _____، کتاب البیع، ج ۲، تهران، موسسه و نشر آثار امام خمینی، ۱۴۲۱
- ۱۶۶- مهرداداماد، سید مصطفی، قواعد فقه، ج ۲، قم، مرکز نشر علوم اسلامی، ۱۴۰۶ ق
- ۱۶۷- مهریری، مهدی، بلوغ دختران، ج ۱، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۸۰
- ۱۶۸- _____، مجموعه مقالات بلوغ دختران، ج ۱، قم، ۱۳۷۶
- ۱۶۹- میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، قوانین الاصول، ج ۲، ۱۲۳۱ق
- ۱۷۰- _____، غنائم الايام، ج ۱، نشر مکتب الاعلام الاسلامی
- ۱۷۱- میر عمادی، سید احمد، علم اصول، چاپ دوم، قم، نشر موسسه بوستان کتاب ۱۳۷۸
- ۱۷۲- نجفی مرعشی شوشتری، محمد حسن، دیدگاه نو در حقوق کیفری اسلام، چاپ ۱، انتشارات میزان، ۱۳۹۷
- ۱۷۳- _____، جواهر الکلام، بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۹۱۱م ج ۲ ج ۳۶، ج ۲۶، ج ۷
- ۱۷۴- _____، جواهر الکلام شرح سرائع الاسلام، ج ۱۶، بیروت، دار احیاء التراث العربی
- ۱۷۵- _____، جواهر کلام، ج ۲، جامه مدرسين قم، ۱۲۶۶ق ج ۲۱ ج ۲۶،
- ۱۷۶- نراقی، احمد، عوائد الايام، منشورات مکتب بصیرتی، ج ۳، قم، ۱۴۰۸ ق
- ۱۷۷- نراقی، محمد مهدی، عوائد الايام فی الأيام قواعد الأحکام، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۴۰۴ق
- ۱۷۸- نوردی، علیرضا، کلیات فقه اسلام، چاپ سوم، قم، انتشارات یاقوت، ۱۳۸۲
- ۱۷۹- نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، ج ۷، نشر آل البيت، ۱۳۶۵
- ۱۸۰- وسایل الشیعه، ج ۱۹

مقالات

- ۱- جناتی، محمد ابراهیم، «بلوغ از دیدگاه فقه اجتهادی»، کیهان اندیشه، ش ۵، ۱۳۷۴
- ۲- _____، «بلوغ دختران»، کیهان اندیشه، ش ۶۱، ۱۳۷۴
- ۳- رزاقی آذر، مریم، «بلوغ زودرس چه کسی رادرمان کنیم»، مجله غدردرون ریزومتابولیسیم ایران، سال چهارم، ش ۲
- ۴- سعید زاده، سید محسن، «مقاله بلوغ دختران طبیعی یا فقهی»، مجله زنان، ش ۲۵، ۱۳۷۴
- ۵- صفاتی، زهره، «پژوهشی پیرامون سن تکلیف»، تهران، مطهر، ۱۳۷۶ش
- ۶- گروه مؤلفان، «بررسی مسایل اجتماعی ایران»، شماره ۱، ۱۳۸۹
- ۷- مصطفوی، فریدون، «بلوغ زودرس»، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی تهران، تهران، پایان نامه دکترا، ۱۳۵۶
- ۸- موسوی بجنوردی، سید محمد کاظم، «مقاله تحقیقی درباره سن بلوغ»، مجله قضای و حقوق دادگستری، ش ۶،

۱۳۷۱

- ۹- _____، «مقاله سن بلوغ دختران»، مجله فرزانه، دوره دوم، شمار ۶۰، ۱۳۷۴
- ۱۰- واعظ زاده خراسانی، محمد، «کلیات تاریخ فقه»، نشریه دانشکده معارف اسلامی؛ مشهد، ۳۰ ش، ۱۳۷۴
- ۱۱- وکیلی، رحیم، «مقاله بلوغ زودرس»، ش ۲۸، ۱۳۹۱

سایت

هدانا برگرفته از استفتائات آیت الله العظمی مکارم شیرازی